АДВОКАТСКА КАНТОРА „ЛАЛЕВ И ПАРТНЬОРИ"
гр. София, п.к. 1000, ул. „Княз Борис I" №130, ет. 1, ап. 2
www.lalev.bg, имейл: office@lalev.bg

НАРОДНО СЪБРАНИЕ на РБ
ВХ № ПГ-9194-11-18
ПОЛУЧЕНО НА 13.03.2019 г.

ДО
ДОНАЛД ТУСК
ПРЕДСЕДАТЕЛ
ЕВРОПЕЙСКИ СЪВЕТ
https://www.consilium.europa.eu/en/contact/general-enquiries/send-message/

ДО
ЖАН-КЛОД ЮНКЕР
ПРЕДСЕДАТЕЛ
ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ
president.juncker@ec.europa.eu

ДО
АНТОНИО ТАЯНИ
ПРЕЗИДЕНТ
ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ
president@ep.europa.eu

ДО
ФРАНС ТИМЕРМАНС
ПЪРВИ ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ
ПО-ДОБРО ЗАКОНОТВОРЧЕСТВО, МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОТНОШЕНИЯ, ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И ХАРТА НА ОСНОВНИТЕ ПРАВА
ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ
frans-timmermans-contact@ec.europa.eu

ДО
ВЕРА ЙОУРОВА
КОМИСАР
ПРАВОСЪДИЕ, ПОТРЕБИТЕЛИ И РАВНОПОСТАВЕНОСТ МЕЖДУ ПОЛОВЕТЕ
ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ
vera-jourova-contact@ec.europa.eu

ДО
МАРГРЕТЕ ВЕСТЕГЕР
КОМИСАР
КОНКУРЕНЦИЯ
ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ
margrethe-vestager-contact@ec.europa.eu

КОПИЕ ДО:
ГЕНЕРАЛ РУМЕН РАДЕВ
ПРЕЗИДЕНТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ ДО:
ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ

АДВОКАТСКА КАНТОРА „ЛАЛЕВ И ПАРТНЬОРИ"
гр. София, п.к. 1000, ул. „Княз Борис I" №130, ет. 1, ап. 2
www.lalev.bg, имейл: office@lalev.bg

НА НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ ДО:
ГЕНЕРАЛ БОЙКО БОРИСОВ
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ ДО:
ДАНАИЛ КИРИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
ПРИ НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ ДО:
ТОМИСЛАВ ДОНЧЕВ
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ ДО:
МАЯ МАНОЛОВА
ОМБУДСМАН
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

ОТ
АДВ. НИКОЛАЙ ИЛИЕВ ЛАЛЕВ
СОФИЙСКА АДВОКАТСКА КОЛЕГИЯ
ЕГН 7806227689
ЛИЧЕН №1000572510 ПРИ ВАС
СЪДЕБЕН АДРЕС:
ГР. СОФИЯ, 1000
УЛ. „КНЯЗ БОРИС I" №130, ЕТ. 1, АП. 2

ОТНОСНО:
ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС, ВХ. №945-01-11/28.02.2019 Г. ПО ДЕЛОВОДНИЯ ОПИС НА НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕЗИДЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА КОМИСАРИ,

Приложено Ви представяме и молим да примете Правно становище от 11.03.2019 г.,– съдържащо 9 страници – относно Законопроект за изменение и допълнение на гражданския процесуален кодекс, вх. №945-01-11/28.02.2019 г. по деловодния опис на Народно събрание на Република България.

Същото е продиктувано от проведеното на 27.02.2019 г. на заседание на Комисията по правни въпроси при националния парламент Омбудсманът на Република България представи законопроект във връзка с получено писмо от Комисар Вера Йоурова №C(2019)357, относно процедура за нарушение №2018/4083, във връзка неправилно транспониране на чл. 3, параграфи 1 и 3 и член 5, изречение трето на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година, относно неравноправните клаузи в потребителските договори, в разпоредбите на чл. 143 и чл. 147, алинея 2 от Закона защита на потребителите.

Предвид политиката на Комисията, досежно неприключили производства, се открихме общодостъпна информация на: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-19-462_EN.htm, със следния текст:

„Unfair contract terms: Commission calls on BULGARIA to comply with EU legislation on unfair terms in consumer contracts

The Commission urges Bulgaria to review its rules on how traders can enforce claims against consumers, to make them compatible with EU law on unfair terms in consumer contracts (the Unfair Contract Terms Directive, Directive 93/13/EEC)to ensure consumers are properly protected in such cases. The Directive protects consumers against unfair terms in contracts with traders, including providers of financial services. EU rules also guarantee that such unfair terms do not bind consumers and they have effective remedies under reasonable conditions against them. Under the case law of the Court of Justice, this implies that national courts are obliged to assess the unfairness of contract terms ex officio , i.e. even if the consumer does not raise this point. To date in Bulgaria, however, payment orders and orders for immediate enforcement are issued without any substantive checks by the courts. Consumers can only challenge them under very strict conditions. In particular, certain creditors, such as banks, can obtain orders for immediate enforcement quasi automatically, with very limited possibilities for the consumers to prevent or challenge the enforcement based on unfair contract terms. If Bulgaria does not send a satisfactory reply within the next two months, the Commission may issue a reasoned opinion on this matter."

На 28.02.2019 г. е внесен Законопроект за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс, вх. №945-01-11/28.02.2019 г. по деловодния опис на Народно събрание.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕЗИДЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА КОМИСАРИ,

Предвид, приложеното Правно становище, относно Законопроекта за изменение и допълнение на гражданския процесуален кодекс, вх. №945-01-11/28.02.2019 г. по деловодния опис на Народно събрание, Ви молим да предприемете необходимите действия за защитата правата на потребителите и утвърждаване принципите на правовата държава и в Република България.

ПРИЛОЖЕНИЕ:

1. Правно становище от 11.03.2019 г., относно Законопроект за изменение и допълнение на гражданския процесуален кодекс, вх. №945-01-11/28.02.2019 г. по деловодния опис на Народно събрание – съдържащо 9 страници;

2. Законопроект за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс, вх. №945-01-11/28.02.2019 г. по деловодния опис на Народно събрание.

гр. София
13.03.2019 г.

С УВАЖЕНИЕ:
АДВОКАТ НИКОЛАЙ ЛАЛЕВ
СОФИЙСКА АДВОКАТСКА КОЛЕГИЯ

АДВОКАТСКА КАНТОРА „ЛАЛЕВ И ПАРТНЬОРИ"
гр. София, п.к. 1000, ул. „Княз Борис I" №130, ет. 1, ап. 2
www.lalev.bg, имейл: office@lalev.bg

ПРАВНО СТАНОВИЩЕ

ОТ
АДВОКАТ НИКОЛАЙ ИЛИЕВ ЛАЛЕВ – САК
съдебен адрес: гр. София, п.к. 1000, ул. „Княз Борис I" №130, ет. 1, ап. 2

ОТНОСНО:
Законопроект за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс, вх. №945-01-11/28.02.2019 г. по деловодния опис на Народно събрание на Република България.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

На 27.02.2019 г. на заседание на Комисията по правни въпроси при Народно събрание на Република България Омбудсманът на Република България представи законопроект във връзка с получено писмо от Комисар Вера Йоурова №C(2019)357, относно процедура за нарушение №2018/4083, във връзка неправилно транспониране на чл. 3, параграфи 1 и 3 и член 5, изречение трето на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година, относно неравноправните клаузи в потребителските договори, в разпоредбите на чл. 143 и чл. 147, алинея 2 от Закона защита на потребителите.

На 28.02.2019 г. е внесен Законопроект за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс /ЗИДГПК/, вх. №945-01-11/28.02.2019 г. по деловодния опис на Народно събрание.

След като се запознахме със ЗИДГПК, намираме, че, с приемането на законопроекта, правата и интересите на потребителите ще бъдат увредени в много по-висока степен, предвид настоящата правна уредба, водени от следните мотиви:

С **§ 1** в чл. 410 се предлага да бъде създадена нова ал. 3, като са предложени два варианта:

Вариант 1:

„Когато вземането произтича от договор, сключен с потребител, към заявлението се представя договорът, включително и общите условия към него."

Вариант 2:

„В случаите, в които вземането произтича от договор, сключен с потребител по смисъла на Закона за защита на потребителите, към заявлението се прилагат приложимите общи условия и договора, ако е в писмена форма, заедно с всички приложения и изменения."

От досегашната разпоредба на чл. 410 ГПК, не се изисква да се представят доказателства, от които произтича вземане, което е размер до 25 000.00 /двадесет и пет хиляди/ лева, т.е. заповедта по чл. 410 ГПК, се издава въз основа на твърдение. С горепосочените варианти на предложенията за допълнение на процесуалня закон се цели да се създаде отделна нормативна уредба за част от заповедното производство. С това обаче се губи систематичността на ГПК.

За запазване на последната и много по-лесна промяна в чл. 410, ал. 2, може да се укаже, че Заявлението за издаване на заповед за изпълнение и изпълнителен лист и трябва да отговаря на изискванията на чл. 127 и чл. 128, т. 1 и 2, т.е. да съдържа всички реквизити на исковата молба. По този начин целта на вносителите ще бъде осъществена, без да е необходимо да се описват документите в процесуалния закон, които съдебната практика е наложила, като необходими в заповедното производство. В този смисъл, създаването на нова ал. 3 се явява безпредметно, а съществуващото изречение второ следва да бъде заличено, понеже се преповтаря с чл. 127, ал. 4 ГПК.

С **§ 2** в чл. 411, ал. 2 се правят предложения за следните допълнения и изменения:

Вариант 1:

1. Създава се нова ал. 3 с текст:

„Искането се основава на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител."
2. Досегашните т. 2-3 стават съответно т. 4-5

Вариант 2:
В чл. 411, ал. 2, т. 2, след думите „противоречие със закона" се добавя „вероятно се основава на неравноправни клаузи по смисъла на Закона за защита на потребителите или нарушава".

Настоящ:
чл. 411. (2) (Изм. - ДВ, бр. 50 от 2015 г.) Съдът разглежда заявлението в разпоредително заседание и издава заповед за изпълнение в срока по ал. 1, освен когато:
2. искането е в противоречие със закона или с добрите нрави;

Предложение:
чл. 411. (2) (Изм. - ДВ, бр. 50 от 2015 г.) Съдът разглежда заявлението в разпоредително заседание и издава заповед за изпълнение в срока по ал. 1, освен когато:
2. искането е в противоречие със закона, вероятно се основава на неравноправни клаузи по смисъла на Закона за защита на потребителите или нарушава или с добрите нрави;

Предвид смисъла на предложенията, характера им и обичайният изказ на Законотворeца, считаме че текстът на чл. 411, ал. 2, т. 2 ГПК, може би следва да се чете, както следва: „т. 2. искането е в противоречие с националното или европейското законодателства или с добрите нрави."

Във връзка с гореизложеното, предложението за създаване на нова т. 5 с текст „т. 5. прецени, че заявителят черпи права от неравноправни клаузи", може да бъде отклонено, понеже тази разпоредба се явява ненужна, предвид предложения текст на т. 2.

С примерния текст на т. 2, който изложихме в настоящото, ще се постави началото на пълното акцептиране на законодателството на ЕС и ще отпадне необходимостта от последващи промени и то не само по отношение на неравноправните клаузи в потребителските договори. По този начин целта на вносителите ще бъде осъществена, но ще бъде разширен обхвата на приложимост на правото на Европейския съюз в заповедното производство, като при непълнота на националното и европейското материално и процесуално права, ще се прилага принципът на аналогията, а когато това е невъзможно, правораздаването следва да бъде извършвано съгласно общия разум, справедливостта и основните начала на правото.

чл. 46, ал. 1 и ал. 2 от Закона за нормативните актове:
„чл. 46. (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2007 г.) Разпоредбите на нормативните актове се прилагат според точния им смисъл, а ако са неясни, се тълкуват в смисъла, който най-много отговаря на други разпоредби, на целта на тълкувания акт и на основните начала на правото на Република България.
(2) (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2007 г.) Когато нормативният акт е непълен, за неуредените от него случаи се прилагат разпоредбите, които се отнасят до подобни случаи, ако това отговаря на целта на акта. Ако такива разпоредби липсват, отношенията се уреждат съобразно основните начала на правото на Република България."

С **§ 3** в чл. 412 се правят предложения за следните изменения и допълнения:
1. В точка 8 думата „двуседмичен" се заменя с „едномесечен";
2. В точка 9 след думите „по т. 8" се добавя „и указания, че в този случай може да понесе разноски в по-висок размер от тези, посочени в заповедта";

Настоящ:
чл. 412. Заповедта за изпълнение съдържа:
8. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) покана до длъжника да изпълни в двуседмичен срок от връчването на заповедта;
9. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г., предишна т. 8, изм. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) указание, че длъжникът може да подаде възражение в срока по т. 8;

Предложение:
чл. 412. Заповедта за изпълнение съдържа:
8. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) покана до длъжника да изпълни в едномесечен срок от връчването на заповедта;
9. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г., предишна т. 8, изм. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) указание, че длъжникът може да подаде възражение в срока по т. 8 и указания, че в този случай може да понесе разноски в по-висок размер от тези, посочени в заповедта;

*Предложеното увеличаване на срока за възражение срещу издадената заповед за изпълнение е в интерес на длъжника, като му се осигурява повече време, за да организира по-добре своята защита, но от друга страна заповедното производство се приравнява с общия исков процес и до известна степен се губи основната му цел – процесуална икономия,

изразяваща се преди всичко в по-малко време за достигане до съдебен акт, който подлежи на изпълнение.

На следващо място, указанията до длъжника, че ще понесе по-големи по размер разноски в исковия процес, са положителни и отразяват практиката на Съда на ЕС в Люксембург при приложението на Директива 93/13/ЕИО. Доколко обаче предложените изменения в т. 9 следва да извършени в процесуалния закон, а не същото да бъде сторено чрез подзаконов нормативен акт, е преценка, която отразява нивото на съгласуваност между отделните институции, визията за развитието на правото и нормотворческата дейност.

С **§ 4** в чл. 414, ал. 2 се предлага думата „двуседмичен" се заменя с „едномесечен".

Настоящ:
чл. 414. (2) Възражението се прави в двуседмичен срок от връчването на заповедта, който не може да бъде продължаван.

Предложение:
чл. 414. (2) Възражението се прави в едномесечен срок от връчването на заповедта, който не може да бъде продължаван.

*Предложеното увеличаване на срока за възражение срещу издадената заповед за изпълнение е в интерес на длъжника, като му се осигурява повече време, за да организира по-добре своята защита, но от друга страна заповедното производство се приравнява с общия исков процес и до известна степен се губи основната му цел – процесуална икономия, изразяваща се преди всичко в по-малко време за достигане до съдебен акт, който подлежи на изпълнение.

С **§ 5** в чл. 415 се правят следните предложения изменения, както следва:
1. В алинея 1 точка 2 се отменя.
2. Алинея 2 се отменя.
3. В алинея 3 думите „и 2" се отменят.

При условие, че тези изменения бъдат приети, разпоредбата на чл. 415 ГПК, ще гласи следното:

Настоящ текст:
чл. 415. (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) (1) Съдът указва на заявителя, че може да предяви иск за вземането си в следните случаи:
1. когато възражението е подадено в срок;
2. когато заповедта за изпълнение е връчена на длъжника при условията на чл. 47, ал. 5;
3. когато съдът е отказал да издаде заповед за изпълнение.
(2) Когато дава указания за предявяване на иск в случаите по ал. 1, т. 2, съдът постановява спиране на изпълнението, ако е издаден изпълнителен лист по чл. 418.
(3) Искът по ал. 1, т. 1 и 2 е установителен, а по т. 3 - осъдителен.
(4) Искът се предявява в едномесечен срок от съобщението, като заявителят довнася дължимата държавна такса.

Предложение:
чл. 415. (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) (1) Съдът указва на заявителя, че може да предяви иск за вземането си в следните случаи:
1. отменя се;
2. отменя се;
3. когато съдът е отказал да издаде заповед за изпълнение.
(2) отменя се.
(3) Искът по ал. 1, т. 1 е установителен, а по т. 3 - осъдителен.
(4) Искът се предявява в едномесечен срок от съобщението, като заявителят довнася дължимата държавна такса.

С така предложените изменения в чл. 415 ГПК, потребителите, при условие, че не бъдат открити на настоящия или постоянния им адреси, включително и в хипотезата, че не са в трудово правоотношение в страната ни, за да им бъдат връчени книжата чрез работодател, претендираните задължения няма да бъдат доказвани в съдебен процес, а гражданите няма да бъдат защитавани от служебни адвокати, т.е. за удовлетворяване на претендираните от потребителите вземания ще се пристъпва въз основа на съдебен акт, който не се ползва със силата на присъдено нещо, и е постановен без участието на ответника или негов служебен защитник. Тази правна несигурност, която ще създат предложените изменения в процесуалния закон, ще ограничи свободното придвижване и

*Мнението ни е идентично с абзац последен на стр. 2 от настоящото, изложено относно § 3.

право на труд на сънародниците ни в страните от Общността. Предвид и обстоятелството, че милиони български граждани живеят със семействата си и работят в други страни-членки на Европейския съюз, вкл. и като се вземат предвид огромите диаспори както заедно, така и поотделно в Съединените американски щати, Канада, Нова Зеландия, Австралия и др., лицата, които се завръщат веднъж в годината или по-рядко в Република България, са изправени пред угрозата да установят, че са изгубили всичко чрез законните действията на правно грамотни престъпници.

Гореизложените твърдения намират опора в разпоредбите на чл. 482 ГПК, и чл. 499 ГПК, които сочат възможните действия след продажба на движими вещи и недвижими имоти, когато същите се окажат, че не са били собственост на длъжника, а именно:

Видно от разпоребата на чл. 482 ГПК, при продажба на движима вещ, дори същата да не е била собственост на длъжника, нейното връщане обратно в правната сфера на действителния ѝ собственик е недопустимо. Вещта не подлежи на връщане и не съществува фикция, която да изключва обратното, дори да е била разпродадена цялата покъщина на недоказания длъжник, вкл. и вещите, които не подлежат на принудително изпълнение.

Стабилитет на продажбата

Чл. 482. (1) Извършената продажба не може да бъде обжалвана или оспорена по исков ред.

(2) Купувачът на вещта става неин собственик, независимо от това дали вещта е принадлежала на длъжника.

(3) Предишният собственик има право да получи цената, ако не е изплатена по разпределението. Ако тя е изплатена, той има право да иска от взискателите и от длъжника това, което те са получили по разпределението.

(4) Ако взискателят е недобросъвестен, той отговаря пред собственика за причинените му вреди. Във всички случаи взискателят понася разноските по изпълнението.

При продажба на недвижима вещ /чл. 499 ГПК/, последната може да бъде върната на собственика си, само ако се окаже, че имотът не е принадлежал на длъжника, т.е. че е бил продаден чужд имот. Видно е, че всички фикции на горепосочената правна норма изключват връщането ѝ обратно в правната сфера на потребителя дори, когато е продаден собственият му дом.

Връщане на даденото при съдебно отстранение

Чл.499. (1) Ако с влязло в сила решение бъде установено, че длъжникът не е бил собственик на продадения имот, купувачът може да иска внесената от него цена, ако тя още не е изплатена на взискателите, а ако е била изплатена, той може да иска от всеки от тях, както и от длъжника това, което е получил. И в двата случая купувачът има право на лихвите и разноските за своето участие в проданта. Той има право също да иска от общината и държавата връщане на платените такси по прехвърлянето.

(2) За връщането на сумите по ал.1 районният съдия по местонахождението на имота издава изпълнителен лист въз основа на разпределението и на удостоверенията по чл. 498, ал. 1, ако лицата, срещу които се издава листът, са били привлечени в делото, по което е постановено решението. Ако внесената от купувача сума не е изплатена, тя му се връща с платежно нареждане на съдебния изпълнител.

(3) Когато имотът е бил възложен на взискател, той запазва вземането си срещу длъжника и има право да иска по реда на ал.2 посочените в ал.1 суми без разноските за своето участие в проданта.

**Във връзка с гореизложеното, се установява, че ако длъжникът, който след като имуществото му е разпродадено, установи, че срещу него е образувано изпълнително дело, въз основа на издадена Заповед за изпълнение и въпреки възражението си срещу нея, и последващия исков процес, не се установи, че твърдяното вземане е несъществуващо, е недопустимо да бъдат върнати обратно в правната сфера на потребителя продадените негови движими вещи и/или недвижими имоти.

В тези случаи заповедите за изпълнение, издадени по реда на чл. 410 ГПК, и чл. 417 и сл. ГПК, ще влизат в сила и ще се пристъпва към продажба на имуществото на недоказани длъжници, с което се увреждат интересите и законните правата на всички български граждани, като същевременно се отхвърля върховенството на закона, създава се правна несигурност в обществото, предпоставки за възраждане на имотната мафия и ограбване на сънародниците ни, които имат обичайно местопребиваване извън пределите на Република България.

С **§ 6** в чл. 417, т. 2 се правят следните предложения изменения, както следва:

Настоящ:

чл. 417. Заявителят може да поиска издаване на заповед за изпълнение и когато вземането, независимо от неговата цена, се основава на:

2. документ или извлечение от счетоводни книги, с които се установяват вземания на държавните учреждения, общините и банките;

Предложение:

чл. 417. Заявителят може да поиска издаване на заповед за изпълнение и когато вземането, независимо от неговата цена, се основава на:

2. документ или извлечение от счетоводни книги, с които се установяват вземанията на държавните учреждения и общините, или извлечение от счетоводните книги на банка, към което е представен документът, от който произтича вземането на банката, заедно с всички негови приложения, включително приложимите общи условия;

Предложението на законовносителите е нормативно да бъде определено, че към извлечението от счетоводните книги на банката, следва да бъде представен документът, от който произтича вземането на кредитната институция, заедно с всички негови приложения, включително приложимите общи условия. Последното намираме за нецелесъобразно, защото съгласно трайната съдебна практика, само извлечението от счетоводките книги не е достатъчно, за да бъде установен размерът на вземането. Необходимо е да бъде приложен и договорът, ведно с общите условия, и документите, чрез които са настъпили изменения в облигационните отношения /анекси, споразумения и пр./. В тази връзка, допълнителното утежняване на процесуалния закон е неразбираемо за нас, като при необходимост от допълнителна уредба, то същата може да бъде уредена в образеца на заявлението за издаване на заповед за изпълнение по чл. 418 ГПК, във връзка с чл. 417 ГПК, когато вземането произтича от документ, ползващ се като несъдебно изпълнително основание. Последното може да бъде сторено с наредба от Министъра на правосъдието.

С **§ 7** в чл. 419 се правят предложения за следните изменения и допълнения:

Вариант 1:

1. В ал. 1 думата „двуседмичен" се заменя с „едномесечен".

2. Създава се нова алинея 2:

ал. 2. В това производство съдът следи служебно за съществуването на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител.

3. Сегашната ал. 2 става ал. 3 и в нея накрая се добавя „и на съществуването на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител."

4. Досегашната ал. 3 става ал. 4.

Вариант 2:

1. В ал. 1 думата „двуседмичен" се заменя с „едномесечен", а след думата „изпълнение" се добавя „с твърдения, че представеният документ по чл. 417 не е редовен от външна страна или не удостоверява подлежащо на изпълнение вземане, включително поради това, че е основано на клаузи, противоречащи на императивни правила на закона, накърняващи добрите нрави или неравноправни такива".

Настоящ:

чл. 419. (1) Разпореждането, с което се уважава молбата за незабавно изпълнение, може да се обжалва с частна жалба в двуседмичен срок от връчване на заповедта за изпълнение.

Предложение:

чл. 419. (1) Разпореждането, с което се уважава молбата за незабавно изпълнение, може да се обжалва с частна жалба в едномесечен срок от връчване на заповедта за изпълнение с твърдения, че представеният документ по чл. 417 не е редовен от външна страна или не удостоверява подлежащо на изпълнение вземане, включително поради това, че е основано на клаузи, противоречащи на императивни правила на закона, накърняващи добрите нрави или неравноправни такива.

*Предложеното увеличаване на срока за възражение срещу издадената заповед за изпълнение е в интерес на длъжника, като му се осигурява повече време, за да организира по-добре своята защита, но от друга страна заповедното производство се приравнява с общия исков процес и до известна степен се губи основната му цел – процесуална икономия, изразяваща се преди всичко в по-малко време за достигане до съдебен акт, който подлежи на изпълнение.

Досежно предложението във Вариант 1 да бъде създадена нова алинея 2, то отразява практиката на Съда на Европейския съюз в Люксембург. Същото считаме за законотворческо разхищение, понеже националния съд е длъжен да съобразява своите решения и да се води от горепосочената юриспруденция, т.е. да следи служебно за съществуването на неравноправни клаузи в потребителските договори. Доколко това обаче е част от процесуалния и правен живот, дори и когато потребителят се позовава на практиката на

*Мнението ни е идентично с абзац последен на стр. 2 от настоящото, изложено относно § 3.

Съда на ЕС и доколко същата се прилага, е въпрос, който ще бъде решен, когато българските магистрати започнат да носят лична административно-наказателна, наказателна и имуществена отговорности за постановените от тях актове. Правната реалност е, че съдебната практика на Съда на ЕС не се прилга в Република България и няма механизъм, вкл. и инстанционния контрол, който да доведе до постановяване на съдебно решение, което да бъде съобразено с решенията, постановени от Съда на ЕС.

С **§ 8** в чл. 420 се правят предложения за следните изменения и допълнения, като са предложени два варианта:

Вариант 1:

1. В алинея 1 накрая се добавя „в размер не по-голям от 1/3 /една трета/ от размера на задължението.

2. В ал. 2 след думите „писмени доказателства" се добавя „или частна жалба по чл. 419 се основава на съществуването на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител.

Вариант 2:

1. Текстът на ал. 1 се изменя така: „Възражението срещу заповедта спира принудителното изпълнение, освен ако е издадена в полза на държавата или община, както и в случаите по чл. 417, т. 8".

Предвид първото предложение, с алинея 1 се определя максимален размер на гаранцията, която може да бъде определена, за да бъде внесена от длъжника, с цел спиране на изпълнителното производство срещу него. С това предложение се лимитира преценката на съда, чийто ефект ще бъде действително позитивен, с оглед уеднаквяването на изключително разнопосочната съдебна практика в тази насока.

С предложеното изменение на алинея 2, се установява, че когато срещу допуснато незабавно изпълнение на заповед за изпълнение, издадена въз основа на документ по чл. 417 ГПК, е подадена частна жалба срещу него с твърдение за съществуването на неравноправна клауза, то първоинстанционният /районният/ съд може да постанови спиране на изпълнението, при условие, че същият вече следва да е извършил преценка за съществуването на такива клаузи още преди да разпореди да бъде издадена заповедта за изпълнение и да допусне незабавното й изпълнение, т.е. същият съд следва сам да ревизира собствените си актове. От друга страна, преценката, относно оплакванията инкорпорирани в частната жалба, вече не е на първоинстанционния съд, а на въззивната инстанция /окръжен съд/.

Видно от това предложение, то не е съобразено с процесуалния и инстанционния съдебен ред.

С второто предложение за изменение на чл. 420, ал. 1 ГПК, се обезличават всички съществуващи несъдебни изпълнителни основания, с изключение на документите или извлеченията от счетоводните книги, с които се установяват вземания на държавните учреждения и общините и влезлите в сила задължителни предписания на органи на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда" до работодател за изплащане на забавени повече от два месеца парични задължения по трудови правоотношения.

***Снема се изцяло доверието от актовете на административните органи, по които допускането на изпълнението е възложено на гражданските съдилища; от нотариалните актове, спогодбите или другите договори, с нотариална заверка на подписите относно съдържащите се в тях задължения за заплащане на парични суми или други заместими вещи, както и задължения за предаване на определени вещи; от извлеченията от регистъра на особените залози за вписано обезпечение и за започване на изпълнението - относно предаването на заложени вещи; и от актовете за начет, което вероятно е грешка от страна на вносителите на ЗИДГПК, доколкото същото, като абсолютно неприемливо, не е със скрита цели, изразяваща се в запазване на архаизма от отменения процесуален закон, обнародван през 1952 г., когато по политически и икономически причини кредитните институции в Република България са били държавни и е било напълно естествено извлеченията от техните счетоводни книги да бъдат приравнени с тези на държавата и общините.

Предвиди гореизложеното, считаме за вероятно основателно твърдението, че целта на предложеното изменение на чл. 420, ал. 1 ГПК, е да бъде съхранена привилегията на

банките, която имат, спрямо всички други участници не само на кредитния и финансовия пазари, а изцяло в търговския оборот. Последното води до изкривяване на кредитните услуги, увеличавайки стойността на паричния ресурс, оценката на риска, предвид по-трудното събиране на предоставените в заем суми от страна на финансовите институции, и нарушава конкурентна среда на пазара.

С **§ 9** в чл. 422 се правят предложения за следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова алинея 2:

„В това производство съдът следи служебно за съществуването на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител."

2. Сегашните ал. 2-4 стават съответно ал. 3-5.

Националното ни законодателство не възпрепятства съда да прави преценка за съществуването на неравноправни клаузи в потребителските договори в заповедното производство, дори и при липса на възражение от страна на длъжника за съществуването на такива.

В тази връзка с Решение по дело Banco Español de Crédito SA, C-618/10, т. 57, Съда на Европейския съюз в Люксембург, счита че Директива 93/13/ЕИО, трябва да се тълкува в смисъл, че същата не допуска правна уредба в националното законодателство на държава членка, която не дава възможност на съда в заповедното производство, макар да е установил наличието на всички необходими за това правни и фактически обстоятелства, да преценява служебно in limine litis или на който и да е друг етап от производството неравноправния характер на клауза за мораторни лихви в договор между продавач или доставчик и потребител, ако последният не подаде възражение. Предвид характера на посочения съдебен акт и последващата практика на Съда, следва да се счита, че тълкуването, дадено с него, относно приложението на Директива 93/13/ЕИО, е за всички неравноправни клаузи, независимо какви и в какъв обем договорни отношения с потребителите се уреждат с тях[1].

Съвсем отделно в практиката стои проблема, относно преценката на съда, досежно клаузите, които поставят потребителите в неравноправно положение - спрямо търговците, доставчиците и пр. други дружества – за монополите и кредитните и финансови институции случаите на реална защита са инцидентни.

С **§ 10** се правят предложение за създаване на нов чл. 423а със следния текст:

Възражение при уведомяване чрез залепване

„(1) В случай, че заповедта за изпълнение е връчена по реда на чл. 47, ал. 5, независимо от влизането ѝ в сила, длъжникът има право да подаде възражение в двуседмичен срок от узнаването пред заповедния съд. Едновременно с възражението длъжникът може да упражни и правата си по чл. 413, ал. 1, чл. 419, ал. 1 и чл. 420.

(2) Подаденото възражение автоматично спира принудителното изпълнение на заповед за изпълнение, освен ако е издадена в полза на държавата или община, както и в случаите по чл. 417, т. 8, като във всички случаи съдът дава указания на заявителя по чл. 415".

**Във връзка с гореизложеното, се установява, че ако длъжникът, който след като имуществото му е разпродадено, установи, че срещу него е образувано изпълнително дело, въз основа на издадена Заповед за изпълнение и въпреки възражението си срещу нея, и последващия исков процес, не се установи, че твърдяното вземане е несъществуващо, е недопустимо да бъдат върнати обратно в правната сфера на потребителя продадените негови движими вещи и/или недвижими имоти.

***Снема се изцяло доверието от актовете на административните органи, по които допускането на изпълнението е възложено на гражданските съдилища; от нотариалните актове, спогодбите или другите договори, с нотариална заверка на подписите относно съдържащите се в тях задължения за заплащане на парични суми или други заместими вещи, както и задължения за предаване на определени вещи; от извлеченията от регистъра на особените залози за вписано обезпечение и за започване на изпълнението – относно

[1] Решение по дело Banco Español de Crédito SA, C-618/10;
Решение по дело Aziz C-415/11;
Решение по дело Barclays Bank SA vs Sara Sánchez García, Alejandro Chacón Barrera, C-280/13, и др.

** Относно алинея 1, мнението ни е идентично с абзаци 3 и 4 на стр. 4 от настоящото, изложено относно § 5.
*** Относно алинея 2, мнението ни е идентично с абзац 5 на стр. 6 от настоящото, изложено относно § 8.

предаването на заложени вещи; и от актовете за начет, което вероятно е грешка от страна на вносителите на ЗИДГПК, доколкото същото, като абсолютно неприемливо, не е със скрита цели, изразяваща се в запазване на архаизма от отменения процесуален закон, обнародван през 1952 г., когато по политически и икономически причини кредитните институции в Република България за били държавни и е било напълно естествено извлеченията от техните счетоводни книги да бъдат приравнени с тези на държавата и общините.

На следващо място, считаме че текстовете следва да бъдат прецизирани и приведени в обичайния законов изказ.

С **§ 11** се правят предложения в разпоредбата на чл. 433, досегашната алинея 4 да стане алинея 5 и се предлага създаването на нова алинея 4, със следното съдържание:

„Вдигането на запорите и заличаването на възбраните по отношение на имуществата, продадени в хода на изпълнителното производство, има действие занапред."

Предложеното изменение намираме по целесъобразност за лишено от смисъл да съществува в правния мир. В правото обезпечителни мерки имат действие само занапред. Същото е и когато те се вдигат. Това са основани начала в правната наука, които, ако е необходимо да бъдат част от правнонормативната уредба, може да се допусне, че има сериозни проблеми било в юриспруденцията, било в съдебното изпълнение. Доколкото последното е осезаемо, се налага създаване на ефикасни и работещи механизми, изразяващи се в съдебен контрол на всички действия на органите по изпълнение, и регламентиране отговорността на магистратите за постановените от тях актове – последните да носят имуществена, административно-наказателна и наказателна отговорности,– каквито до момента не съществуват или не функционират обективно и безпристрастно.

С **§ 12** се прави предложения в чл. 436, ал. 1 думата „едноседмичен" се бъде заменена с „двуседмичен".

*Предложеното увеличаване на срока за възражение срещу издадената заповед за изпълнение е в интерес на длъжника, като му се осигурява повече време, за да организира по-добре своята защита, но така заповедното производство се приравнява с общия исков процес и до известна степен се губи основната цел на производството – процесуална икономия, изразяваща се преди всичко в по-малко време за достигане до съдебен акт, който подлежи на изпълнение.

С **§ 13** от преходните и заключителни разпоредби на ЗИДГПК, се прави предложение по отношение на заповеди за изпълнение, влезли в сила преди 31.10.2017 г., разпоредбата на чл. 423а не се прилага.

С горепосоченото се налага ограничение, което намираме за дискриминационно, понеже – най-вероятно – стотици хиляди потребители все още не знаят, че срещу тях има инициирани заповедни и изпълнителни призводства. Ограничаване на правото им е в услуга на монополите, кредитните и финансовите институции, като считаме за недопустимо Законодателят да прави отграничение между лицата, изразяващо се в правото има да упражнят своите права. Принципно, както сме посочили по-горе в настоящото, не споделяме целесъобразността и правилността на предложената разпоредба под чл. 423а ГПК.

С **§ 14** от преходните и заключителни разпоредби на ЗИДГПК, се правят предложения за изменения и допълнения в чл. 143 от Закона за защита на потребителите /ЗЗП/, изразяващи се в несъществено изменение, с което от настоящата единствена алиния се създават алинея 1 и алинея 2, като в последната т. 8а, става т. 9, а настоящите т. 9 до т. 19, респ. се изменят с нови номера от т. 10 до т. 20.

Същите по характер предложения се отнасят и до чл. 143 ЗЗП.

Съществено и изключително важно предложение е допълнението на чл. 147 ЗЗП, и създаването на нова алинея 3, със следния текст:

„ал. 3. Разпоредбата на ал. 2 не се прилага за исковете по чл. 186 и чл. 186а ЗЗП – колективните искове от потребителски организации."

Съгласно този текст, при колективни искове за защита правата и интерсите на

*Мнението ни е идентично с абзац последен на стр. 2 от настоящото, изложено относно § 3.

потребителите няма да се прилагат разпоредбите на чл. 143, ал. 2 /нова/ ЗЗП /или чл. 143 ЗЗП – стар текст/, респ. и тези на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година, относно неравноправните клаузи в потребителските договори, транспонирани в националното ни законодателство. От тяхната защита ще могат да се позоват само страните в индивидуални съдебни спорове и само в тези производства съдът е длъжен, съгласно практиката на Съда на Европейския съюз в Люксембург да преценя дали атакуваните клаузи поставят ответника в неравноправно положение. С новата разпоредба се отнема правото на защита на всички потребители с колективен иск и в тази връзка обществения интерес – законни права и интереси на гражданите – ще бъдат нарушени. Вероятната цел на вносителите е интересът към подобен род дела да бъде максимално занижен, доколкото същият – при колективния иск,– е много по-висок, предвид обстоятелството, че с него се защитават правата и законните интереси на неограничен кръг лица.

С оглед на гореизложеното, намираме предложените изменения и допълнения на Гражданския процесуален кодекс със Законопроекта за изменение и допълнение на ГПК, вх. №945-01-11/28.02.2019 г. по деловодния опис на Народно събрание, са насочени срещу потребителите. Видно от цитираните в настоящото текстове, се отнема възможността за защита на гражданите от служебни адвокати, невъзможността им за защита от потребителски организации при колективните искове, водещо до суспендиране на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година, относно неравноправните клаузи в потребителските договори, като се прави опит да бъдат шиканирани указанията на Комисар Вера Йоурова, инкорпорирани в писмо №С(2019)357, относно започване на процелура за нарушение №2018/4083, във връзка неправилно транспониране на чл. 3, параграфи 1 и 3 и член 5, изречение трето на Директива 93/13/ЕИО, като ведно с това се създава правна конструкция /чл. 423а/, чрез която се предоставя имагинерна защита на потребителя, която противоречи на разпоредбите на процесуалния закон, уреждащи изпълнителното производство и обезсмисля заповедното такова.

Във връзка с редицата изменения и допълнения на процесуалния закон – от създаването му до момента,– считаме за повече от необходимо да се преустанови, наложилата се популистка практика, изразяваща се в инцидентно законодателстване, и да се пристъпи към акцептиране на най-новите достижения на континенталната правна система, ведно с правото на Европейския съюз. За постигане на същото обаче не е необходима само декларативна законодателна и институционална воля, а реално и ефективно взаимодействие между институциите на законодателната, изпълнителната и съдебната власти.

Предвид изложеното и с оглед не само Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година, относно неравноправните клаузи в потребителските договори, а и насоката на развитие на правото на Общността, не е необходимо да се търси баланс между правата на потребителите и интереса на капитала, в лицето на монополни дружества, кредитни и финансови институции и пр., понеже гражданите на Европейския съюз са в уязвимо положение спрямо юридическите лица, предоставящи публични услуги. В тази връзка, последните следва да бъдат в услуга на потребителя, а не човекът да бъде принуждаван да служи на един или друг финансов интерес, поради факта, че – вероятно чрез лобизъм и корупция – интересът на тези дружества се обслужва и защитава от държавни органи и институции.

Оставаме на разположени за последващо съдействие и

гр. София
11.03.2019 г.

С УВАЖЕНИЕ:
АДВОКАТ НИКОЛАЙ ЛАЛЕВ
СОФИЙСКА АДВОКАТСКА КОЛЕГИЯ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 954 - 01 - 11
Дата 28 / 02 / 2019

35
14

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 76, ал. 1 от ПОДНС внасяме законопроект за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

З А К О Н

за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс

(обн., ДВ, бр. 59 от 2007 г.; изм., бр. 50 от 2008 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2008 г. – бр. 63 от 2008 г.; изм., бр. 69 от 2008 г., бр. 12, 19, 32 и 42 от 2009 г.; Решение № 4 на Конституционния съд от 2009 г. – бр. 47 от 2009 г.; изм., бр. 82 от 2009 г., бр. 13 и 100 от 2010 г.; Решение № 15 на Конституционния съд от 2010 г. – бр. 5 от 2011 г.; изм., бр. 45, 49 и 99 от 2012 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 53 и 98 от 2014 г., бр. 50 от 2015 г., бр. 15 и 43 от 2016 г., бр. 8, 13, 63, 86, 96 и 102 от 2017 г. и бр. 42 и 65 от 2018 г.)

Вариант 1:

§ 1. В чл. 410 се създава ал. 3:

„(3) Когато вземането произтича от договор, сключен с потребител, към заявлението се представя договорът, включително и общите условия към него.“

Вариант 2:

§ 1. В чл. 410 се създава ал. 3:

„(3) В случаите, в които вземането произтича от договор, сключен с потребител по смисъла на Закона за защита на потребителите, към заявлението се прилагат приложимите общи условия и договора, ако е в писмена форма, заедно с всички приложения и изменения.“

Вариант 1:

§2. В чл. 411, ал. 2: се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 3:

„3. искането се основава на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител;“

2. Досегашните т. 3 и 4 стават съответно т. 4 и 5.

Вариант 2:

§2. В чл. 411, ал. 2, т. 2, след думите „противоречие със закона“ се добавя „вероятно се основава на неравноправни клаузи по смисъла на Закона за защита на потребителите или нарушава“.

§ 3. В чл. 412 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 8 думата „двуседмичен“ се заменя с „едномесечен“;

2. В т. 9 след думите „по т. 8“ се добавя „и указания, че в този случай може да понесе разноски в по-висок размер от тези, посочени в заповедта“.

§ 4. В чл. 414, ал. 2 думата „двуседмичен“ се заменя с „едномесечен“.

§ 5. В чл. 415 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 т. 2 се отменя.

2. Алинея 2 се отменя.

3. В ал. 3 думите „и 2“ се отменят.

§ 6. Чл. 417, т. 2 се изменя така:

„2. документ или извлечение от счетоводни книги, с които се установяват вземанията на държавните учреждения и общините, или извлечение от счетоводните книги на банка, към което е представен документът, от който произтича вземането на банката, заедно с всички негови приложения, включително приложимите общи условия.“

Вариант 1:

§ 7. В чл. 419 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думата „двуседмичен“ се заменя с „едномесечен“.

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) В това производство съдът следи служебно за съществуването на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител“.

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3 и в нея: накрая се добавя „и на съществуването на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител“.

4. Досегашната ал. 3 става ал. 4.

Вариант 2:

§ 7. В чл. 419, в ал. 1 думата „двуседмичен“ се заменя с „едномесечен“ и накрая се добавя: „с твърдения, че представеният документ по чл. 417 не е редовен от външна страна или не удостоверява подлежащо на изпълнение вземане, включително поради това, че е основано на клаузи, противоречащи на императивни правила на закона, накърняващи добрите нрави или неравноправни такива“.

Вариант 1:

§ 8. В чл. 420 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 накрая се добавя „в размер не по-голям от една трета от размера на задължението.

2. В ал. 2 след думите „писмени доказателства" се добавя „или частната жалба по чл. 419 се основава на съществуването на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител".

Вариант 2:

§ 8. В чл. 420 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„ (1) Възражението срещу заповедта спира принудителното изпълнение, освен ако е издадена в полза на държавата или община, както и в случаите по чл. 417, т. 8".

2. Създава се нова ал. 3:

„(3) При искане за спиране на заповед за изпълнение, издадена в полза на държавата или община, с твърдение, че вземането е основано на клаузи, противоречащи на императивни правила на закона, накърняващи добрите нрави или неравноправни по смисъла на Закона за защита на потребителите или че размерът на дълга е неправилно изчислен, препис от искането се изпраща на заявителя за становище в 3-дневен срок. Съдът спира изпълнението на заповедта, ако счете твърденията на длъжника за вероятно основателни."

3. Създават се ал. 4 – 8:

„(4) По молбата за спиране районният съд се произнася в 3-дневен срок.

(5) Определението, с което се спира принудителното изпълнение, подлежи на предварително изпълнение.

(7) Когато освен искане за спиране е направено и искане по чл. 419, районният съд разглежда искането за спиране преди да изпрати частната жалба по предходния член на въззивния съд.

(8) При образувано исково производство, искане за спиране на изпълнението по ал. 3, може да се прави извън срока по ал. 2, в който случай компетентен да се произнесе е исковият съд."

4. Досегашната ал. 3 става ал. 9.

§ 9. В чл. 422 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) В това производство съдът следи служебно за съществуването на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител“.

2. Досегашните ал. 2-4 стават съответно ал. 3-5.

§ 10. Създава се чл. 423а:

„Възражение при уведомяване чрез залепване

Чл. 423а: (1) В случай, че заповедта за изпълнение е връчена по реда на чл. 47, ал. 5, независимо от влизането ѝ в сила, длъжникът има право да подаде възражение в едномесечен срок от узнаването пред заповедния съд. Едновременно с възражението длъжникът може да упражни и правата си по чл. 413, ал. 1, чл. 419, ал. 1 и чл. 420.

(2) Подаденото възражение автоматично спира принудителното изпълнение на заповед за изпълнение, освен ако е издадена в полза на държавата или община, както и в случаите по чл. 417, т. 8, като във всички случаи съдът дава указания на заявителя по чл. 415“.

§ 11 В чл. 433 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова 4:

„(4) Вдигането на запорите и заличаването на възбраните по отношение на имуществата, продадени в хода на изпълнителното производство, има действие занапред.“

2. Досегашната ал. 4 става ал. 5.

§ 12. В чл. 436, ал. 1 думата „едноседмичен“ се заменя с „двуседмичен“.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 13. Член 423а не се прилага по отношение на заповеди за изпълнение, влезли в сила преди 31.10.2017 г.

§ 14. В Закона за защита на потребителите (обн., ДВ, бр. 99 от 2005 г.; изм., бр. 30, 51, 53, 59, 105 и 108 от 2006 г., бр. 31, 41, 59 и 64 от 2007 г., бр. 36 и 102 от 2008 г., бр. 23, 42 и 82 от 2009 г., бр. 15, 18 и 97 от 2010 г., бр. 18 от 2011 г., бр. 38 и 56 от 2012 г., бр. 15, 27 и 30 от 2013 г., бр. 61 от 2014 г., бр. 14, 57, 60 и 102 от 2015 г., бр. 59 и 74 от 2016 г., бр. 8, 58 и 103 от 2017 г., бр.

7, 20 и 37 от 2018 г. и бр. 17 от 2019 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Член 143 се изменя така:

„Чл.143. (1) Неравноправна клауза в договор, сключван с потребител, е уговорка във вреда на потребителя, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя.

(2) Неравноправна е клаузата, която:

1. освобождава от отговорност или ограничава отговорността на производителя, търговеца или доставчика, произтичаща от закон, в случай на смърт или телесни повреди на потребителя, причинени в резултат на действие или бездействие от страна на търговеца или доставчика;

2. изключва или ограничава правата на потребителя, произтичащи от закон, по отношение на търговеца или доставчика или на друго лице при пълно или частично неизпълнение или неточно изпълнение на договорни задължения, включително изключва възможността за прихващане на задължение към търговеца или доставчика с друго насрещно вземане, което има спрямо него;

3. поставя изпълнението на задълженията на търговеца или доставчика в зависимост от условие, чието изпълнение зависи единствено от неговата воля;

4. позволява на търговеца или доставчика да задържи заплатените от потребителя суми, в случай че последният откаже да сключи или да изпълни договора, като същевременно не предвижда право на потребителя да получи обезщетение на същата стойност при несключване или неизпълнение на договора от страна на търговеца или доставчика;

5. задължава потребителя при неизпълнение на неговите задължения да заплати необосновано високо обезщетение или неустойка;

6. позволява на търговеца или доставчика да се освободи от задълженията си по договора по своя преценка, като същата възможност не е предоставена на потребителя, както и да задържи сума, получена за престация, която не е извършил, когато сам прекрати договора;

7. позволява на търговеца или доставчика да прекрати действието на безсрочен договор без предизвестие, освен когато има сериозни основания за това;

8. предвижда необосновано кратък срок за мълчаливо съгласие за продължаване на договора при непротивопоставяне на потребителя;

9. предвижда автоматично продължаване на срочен договор, ако потребителят не заяви желание за прекратяването му, и срокът, в който трябва да направи това, е прекалено отдалечен от датата, на която изтича срочният договор;

10. налага на потребителя приемането на клаузи, с които той не е имал възможност да се запознае преди сключването на договора;

11. позволява на търговеца или доставчика да променя едностранно условията на договора въз основа на непредвидено в него основание;

12. позволява на търговеца или доставчика да променя едностранно без основание характеристиките на стоката или услугата;

13. предвижда цената да се определя при получаването на стоката или предоставянето на услугата или дава право на търговеца или доставчика да увеличава цената, без потребителят да има право в тези случаи да се откаже от договора, ако окончателно определената цена е значително завишена в сравнение с цената, уговорена при сключването на договора;

14. дава право на търговеца или доставчика да определи дали стоката или услугата отговаря на посочените в договора условия или му предоставя изключително право да тълкува клаузите на договора;

15. налага на потребителя да изпълни своите задължения, дори и ако търговецът или доставчикът не изпълни своите;

16. дава възможност на търговеца или доставчика без съгласието на потребителя да прехвърли правата и задълженията си по договора, когато това може да доведе до намаляване на гаранциите за потребителя;

17. изключва или възпрепятства правото на предявяване на иск или използването на други средства от страна на потребителя за решаването на спора, включително задължава потребителя да се обръща изключително към определен арбитражен съд, който не е предвиден по закон; ограничава необосновано средствата за доказване, с които потребителят разполага, или му налага тежестта на доказване, която съгласно приложимото право би трябвало да бъде за сметка на другата страна по договора;

18. ограничава обвързаността на търговеца или доставчика от поети чрез негови представители задължения или поставя неговите задължения в зависимост от спазването на определено условие;

19. не позволява на потребителя да прецени икономическите последици от сключването на договора;

20. поставя други подобни условия".

2. В чл. 144:

а) в ал. 1 думите „чл. 143, т. 7“ се заменят с „чл. 143, ал. 2, т. 7“.

б) в ал. 2, в текста преди т. 1 думите „чл. 143, т. 10“ се заменят с „чл. 143, ал. 2, т. 11“.

в) в ал. 3, в текста преди т. 1 думите „чл. 143, т. 7, 10 и 12“ се заменят с „чл. 143, ал. 2, т. 7, 11 и 13“.

г) в ал. 4 думите „чл. 143, т. 12“ се заменят с „чл. 143, ал. 2, т. 13“.

3. В чл. 147 се създава ал. 3:

„(3) Разпоредбата на ал. 2 не се прилага за исковете по чл.186 и 186а.“

§ 15. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в Държавен вестник.

ВНОСИТЕЛИ:

МОТИВИ
КЪМ ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

Действащата правна уредба на заповедното производство по Гражданския процесуален кодекс не дава на съдилищата възможност за служебен контрол за установяване на неравноправни клаузи в договорите с потребителите. Длъжникът е поставен в по-неблагоприятна позиция спрямо икономически по-силната страна, тъй като законодателството създава привилегировани условия за банки, монополни дружества, доставчици на услуги, мобилни оператори, фирми за бързи кредити и такива за събиране на вземания предвид облекчените процедури, по които те събират своите вземания.

Особени привилегии са предоставени на банките в случаите по чл. 417, т. 2 ГПК, в които заповед за изпълнение се издава въз основа единствено на едностранно съставено от банкова институция извлечение от счетоводни книги и тази заповед подлежи на изпълнение, без длъжникът да е имал възможност да изрази становище по отношение на претенцията.

Режимът на заповедното производство не дава възможност на съдилищата да следят за наличие на неравноправни клаузи, както и на допуснати грешки при изчисляването на размера на дълга, произтичащ от потребителски сделки, тъй като длъжникът не разполага с възможност да спре изпълнението извън изрично предвидените ограничени случаи. Поради тази причина длъжниците са изправени пред реална опасност да загубят имуществото си до произнасянето на съда, поради неравноправни клаузи, злоупотреби или допуснати грешки от страна на кредитни институции. Това налага промени в ГПК, които да защитят потребителите и да осигурят баланс във взаимоотношенията им с банките и монополите.

В този смисъл е и становището на Европейската комисия, която на 24 януари 2019 г. уведомява Република България, че приема досегашната съдебна практика, при която заповеди за изпълнение и заповеди за незабавно изпълнение се издават, без съдът да има възможност да провери дали същите удостоверяват вземания, основани на неравноправни клаузи в договори с потребители, за противоречаща на правото на Европейския съюз. Също така отбелязва, че защитата на длъжника следва да се съдържа и в правото на възражение срещу заповедта за изпълнение, като посочва осигуряването от страна на законодателя на разумен срок, който да не обезсърчава използването на неговите права. ЕК предоставя двумесечен срок на България за предприемане на мерки за отстраняване на проблема.

С цел избягване на бъдещи санкции срещу България и осигуряване на по-добра защита на длъжниците в заповедното производство от злоупотреби на банки, кредитни и монополни дружества, предлагаме на Народното събрание да приеме следните изменения в Гражданския процесуален кодекс:

Изменения, свързани с въвеждане на служебно задължение за съда да контролира незаконосъобразността на основанието за издаване на заповед за незабавно изпълнение: Съгласно практиката на Съда на Европейския съюз – Решението по дело C-243/08 Pannon GSM националният съд следва служебно да следи за неравноправни клаузи в договори с потребителите във всички случаи, когато от доказателствата по делото може да се установи, че в договора между страните се съдържа неравноправна клауза, и да не прилага тази клауза. Съгласно по-новата практика на същия съд – Решението по дело C-176/17 Profi Credit Polska S.A., при едностранни производства, които водят до издаване на титул за изпълнение (каквото е производството за издаване на заповед за незабавно изпълнение), националните съдилища задължително следва да имат възможност да преценяват дали вземането не се основава на неравноправни клаузи в потребителски договори. За целта във всяко производство, което води до издаване на изпълнителен титул, националният съд следва да може да прецени характера на договорното правоотношение с потребителя и дали същото съдържа неравноправни клаузи.

За да се създаде баланс в отношенията между кредитори и длъжници, и за да може съдът да извършва присъщата си роля на институция, която служебно контролира законността, е необходимо да се осигури достъп на съда до основанието, от което е възникнало вземането, описано в счетоводните книги на кредитора - договора между него и длъжника. Поради това настоящият законопроект въвежда следните изменения, които дават възможност на съда да контролира законосъобразността на основанието, от което заявителят черпи правата си за издаване на заповед за незабавно изпълнение.

Конкретните промени са следните:

В чл. 410 се въвежда изискване в случаите, в които вземането произтича от договор, сключен с потребител по смисъла на Закона за защита на потребителите, към заявлението се прилагат договорът, заедно с всички негови приложения, включително приложимите общи условия.

С изменението на чл. 411 ГПК изрично се посочва, че съдът служебно проверява законосъобразността на правопораждащия вземането фактически състав преди да издаде заповед за изпълнение. Въвеждането на това правило е провокирано от констатираната противоречива съдебна практика по

въпроса дали съдът служебно следва да следи за недостатъци на договора в заповедното производство.

Предложените изменения предвиждат удължаване на сроковете за подаване на възражение от страна на длъжника срещу издадената заповед за изпълнение, както и на частна жалба от длъжника срещу разпореждането за незабавно изпълнение, с цел осигуряване на адекватна възможност за реакция от негова страна. Изменението е в синхрон с указанията на Европейската комисия за преодоляване на съществуващия риск, предвид особено краткия срок от време за подаване на възражение, съответните потребители да не успеят да се възползват от тази правна възможност в защита на своите права.

С промените се въвежда изискване за банките, които искат в тяхна полза да се издаде заповед за незабавно изпълнение, да представят пред съда и договора, от който произтича вземането им, заедно с всички негови приложения, включително приложимите общи условия. Освен това е предложено възражението срещу заповед за незабавно изпълнение, с изключение на вземанията на държавата и общините, както и вземанията по т. 8 на чл. 417 да спира изпълнението. За тези вземания се въвеждат разширени възможности за спиране на принудителното изпълнение. Различният подход е обясним с оглед обстоятелството, че държавата и общините са сигурни платци, срещу тях събирането на евентуални вземания от незаконосъобразно проведено принудително изпълнение, е значително улеснено. По отношение на работодатели, задължени за заплащане на трудови възнаграждение е неоправдано възражението да спира изпълнението на издадената заповед предвид особения характер на дължимите вземания – такива за положен труд, осигуряващи задоволяване на най-базови потребности.

Автоматичното спиране на изпълнителното производство в резултат на подадено възражение не заличава ефекта на наложените запори и възбрани върху имущество на длъжника. Целта на този механизъм е да гарантира, че издаването на заповед за незабавно изпълнение няма да влоши положението на длъжника в рамките на едностранното производство, в което задължението му все още не е установено в състезателен съдебен процес. Този подход е балансиран в целта си едновременно да защити длъжника от възможности за произвол на определена категория лица, както в случаите на неравноправни клаузи, така и при опасността дългът му да не е правилно изчислен, но и да гарантира, че кредиторите ще могат да реализират правата си спрямо недобросъвестни длъжници. Законопроектът предвижда също по искане на длъжника съдът, пред който исковият процес е висящ, да постанови спиране на изпълнението, без това искане да е ограничено със срок, в случаите, в които възражението не води до спиране.

При действащата редакция на чл. 415 ГПК неоткриването на длъжника, което води до призоваването му чрез залепване на уведомление (чл. 47 ГПК), принуждава кредитора да води исков процес. В този процес се ангажират разходи за съдебни такси, експертизи и адвокатска защита, които най-често са в тежест длъжника. В някои от случаите длъжниците не оспорват своите задължения и тогава воденето на исков процес не е в техен интерес. От друга страна извършено плащане на дълга, което не се релевира в исковия процес (тъй като особеният представител няма контакт с длъжника, който представлява) ще се преклудира и длъжникът ще бъде поставен в по-неблагоприятно положение. Затова е предложен друг по-усъвършенстван модел на защита на длъжника (чл. 423а ГПК). Законопроектът предлага премахване на презумпцията, че невъзможността длъжникът да бъде намерен автоматично води до исков процес. Предоставя се възможност на длъжника да реагира адекватно, след като научи (не със средствата на предвидени в закона фикции, а чрез лично узнаване за образуваното срещу него производство – получаване на запорно съобщение или покана за доброволно изпълнение, насрочване на публична продан), че срещу него се води заповедно производство.

За да може длъжникът сам да прецени съществува ли задължението и да реагира адекватно, законопроектът изрично предвижда (в измененията на чл. 412) в книжата, които се връчват на длъжника да бъде указано, че възражението срещу издадената заповед за изпълнение може допълнително финансово да го натовари с разноски, в случай, че дължи претендираните суми.

Освен защитата на длъжника чрез по-добро информиране, законопроектът предлага и разумни средства за реакция в оправдани срокове след като длъжникът научи, че срещу него се води заповедно производство или е започнало принудително изпълнение. Предвижда се в случаите, когато длъжникът не е узнал за издадена срещу него заповед за изпълнение, връчена чрез залепване на уведомление (чл. 47 ГПК), той да може да възрази срещу нея веднага след узнаването.

Така обстоятелството, че заповедта не му е съобщена лично (което може да е станало по независещи от него причини – напр. премахване на залепено уведомление от недобросъвестни лица или поради други обстоятелства) няма да препятства защита на длъжника, като той ще може сам да прецени дали има нужда от такава или наистина дължи вземането по издадената заповед, с което ще си спести разноски.

В заключение целта на законопроекта е да търси балансиран подход между интересите на длъжниците и кредиторите с цел икономичен, бърз и ефективен съдебен процес, който да осигури максимална защита на всяка от страните. За целта са предложени варианти на предложенията, като се разчита на комплекс от информационни и организационни мерки, които да преодолеят установените до момента дефицити в уредбата на заповедното производство.

С предложения законопроект се изменя и допълва Закона за защита на потребителите, като целта е да се приведат разпоредбите на Закона за защита на потребителите (ЗЗП), въвеждащи изискванията на Директива 93/13/ЕИО в съответствие с практиката на Съда на ЕС по прилагане на директивата. Предложеният проект отразява констатациите на Европейската комисия, съдържащи се в официалното уведомително писмо за стартиране на процедура за нарушение във връзка с транспониране в националното законодателство на разпоредбата на чл. 3, параграфи 1 и 3, и на чл. 5, трето изречение от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори (Директива 93/13/ЕИО).

Разпоредбите на Директива 93/13/ЕИО са транспонирани изцяло в Закона за защита на потребителите, глава шеста „Неравноправни клаузи в потребителски договори" през 2006 г., съответно разпоредбите на чл. 3, параграф 1 и 3 от Директива 93/13/ЕИО в чл. 143 на ЗЗП, и разпоредбата на чл. 5 на Директива 93/13/ЕИО в чл. 147 на ЗЗП. Същевременно, Решения на Съда на Европейския съюз, постановени след присъединяването на България към ЕС доразвиват правната доктрина и внасят по-голяма яснота по отношение на някои разпоредби на Директива 93/13/ЕИО. При извършен последващ преглед на въвеждане в националното законодателство на разпоредбите на Директива 93/13/ЕИО в светлината на постановени съдебни решения, Европейската комисия е установила несъответствие при транспониране в националното законодателство на разпоредбите на член 3, параграфи 1 и 3 и член 5, трето изречение на Директива 93/13/ЕИО в разпоредбите на член 143 и член 147, алинея 2 от Закона за защита на потребителите.

С предложеният законопроект се постига отстраняване на несъответствията в разпоредбите на член 143 и член 147, алинея 2 от Закона за защита на потребителите с изискванията на Директива 93/13/ЕИО и с практиката на Съда на ЕС по прилагане на директивата.

Предложената нова редакция на чл. 143 на Закона за защита на потребителите има за цел да направи ясно, че преценката относно неравноправния характер на клаузите в договори, сключени с потребители не

е обвързана със списъка на неравноправните клаузи, съдържащ се в чл. 143, т. 1-20. Това ще се постигне чрез обособяването в чл. 143 на ЗЗП на две алинеи. Съгласно предложението, разпоредбата на чл.143, ал.1 на ЗЗП ще урежда общите критериите за неравноправност на клаузите в договори сключени с потребители: *„когато въпреки изискването за добросъвестност, клаузата създава в ущърб на потребителя значителна неравнопоставеност между правата и задълженията, произтичащи от договора".*

Предложената разпоредба на чл.143, ал.2 на ЗЗП съдържа списък на клаузи, които се считат за неравноправни във всички случаи. Така предложената редакция на чл.143 на ЗЗП прави ясно разграничение между критериите за неравноправност на клаузи в договори, сключени с потребители и списъка на клаузи, които се считат за неравноправни. Предложената нова редакция на чл.143 подчертава недвусмислено, че прилагането на общите критерии за неравноправност на клаузите в договори с общи условия не зависи от клаузите посочени в списъка по ал.2, т.1-20.

На второ място предложеният законопроект има за цел да приведе разпоредбите на ЗЗП, въвеждащи Директива 93/13/ЕИО, в съответствие с практиката на Съда на ЕС. Съгласно съдебното Решение по дело № С-70/03 на Съда на ЕС дерогацията, която прави разпоредбата на чл. 5, трето изречение от Директива 93/13/ЕИО, следва да бъде възприета от националния законодател, независимо от това че Директива 93/13/ЕИО има минимален характер.

Предвид горното е необходимо да се посочи, че разпоредбата на чл. 147, ал. 2 на ЗЗП не се прилага по отношение на искове за защита на колективните интереси на потребителите по чл. 186 и чл. 186а от ЗЗП.

С цел по-голяма яснота и недопускане на противоречиво тълкуване при прилагането на Директива 93/13/ЕИО и съобразяване с практиката на Съда на ЕС е необходимо да бъдат направени предвидените промени в Закона за защита на потребителите.

Приемането на законопроекта не води до необходимост от допълнителни бюджетни средства и няма да доведе до необходимост от промени в бюджета на Министерство на икономиката, Комисия за защита на потребителите и другите правоприлагащи органи.

ВНОСИТЕЛИ:

Предварителна оценка на въздействието

на Закона за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс

I. Основания за законодателната инициатива

Със законопроекта се предлага прецизиране на правната уредба в областта на заповедното производство и се цели да се осигури ефективна защита на длъжниците в заповедното производство от неравноправни клаузи, както и от допуснати грешки при изчисляването на размера на дълга.

Промените в Закона за защита на потребителите има за цел да приведе разпоредбите на Закона за защита на потребителите, въвеждащи изискванията на Директива 93/13/ЕИО относно неравноправните клаузи в потребителските договори (Директива 93/13/ЕИО) в съответствие с практиката на Съда на ЕС по прилагане на директивата. Отразени са констатациите на Европейската комисия, съдържащи се в официално уведомително писмо № C(2019) 357 относно процедура за нарушение № 2018/4083 във връзка с неправилно транспониране в националното законодателство на разпоредбата на чл. 3, параграфи 1 и 3, и на чл. 5, трето изречение на Директива 93/13/ЕИО в член 143 и член 147, алинея 2 от Закона за защита на потребителите.

II. Заинтересовани групи

Заинтересовани страни са участниците в гражданския процес, както и Комисия за защита на потребителите, сдружения за защита на потребителите и потребителите.

III. Анализ на разходи и ползи

Приемането на законопроекта не е свързано с допълнителни финансови средства. Промените, които се предлагат в Закона за защита на потребителите са изцяло правно-технически.

IV. Административна тежест и структурни промени

В резултат от приемането на законодателната инициатива няма да възникне допълнителна административна тежест и няма да се наложи извършване на структурни промени.

Приемането на промените няма да доведе до увеличаване на административната тежест.

V. Въздействие върху нормативната уредба

Приемането на закона няма да доведе до законодателни промени в други нормативни актове.

ВНОСИТЕЛИ: